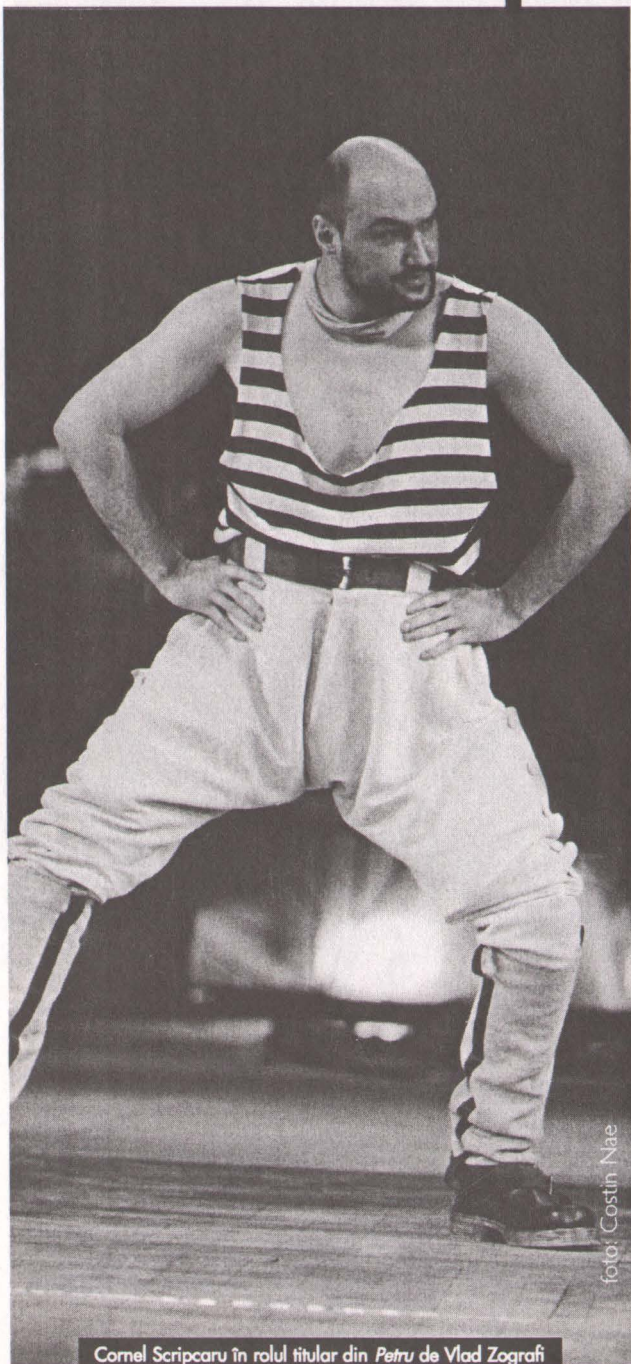

2000

Istorie atemporală

Cornel Scripcaru în rolul titular din *Petru de Vlad Zografi*

foto: Costin Nae

Pentru abia un an de la publicarea lui în volum, textul lui Vlad Zografi **Petru sau petele din soare** a avut o soartă de invidiat, cunoscând deja două variante scenice. Premiera absolută de la Satu Mare a fost

considerată una dintre cele mai bune montări ale stagiunii trecute, fiind inclusă ca atare în Festivalul Național de Teatru, București 1997. La scurt timp urmează versiunea bucureșteană de la sala Izvor a Teatrului "Bulandra", în regia Cătălinei Buzoianu.

În pofida numelor de marcă de pe afiș, spectacolul nu trece de nivelul unei simple ilustrări a textului. Ipostaza demitizată a lui Petru cel Mare propusă de Zografi, extrem de interesantă ca idee – tributară întrucâtva lui Shaw – nu capt(iv)ează în actuala transpunere scenică. Majoritatea actorilor se mulțumesc să-și spună replicile fără a le fi analizat cu prea multă osârdie în prealabil, să reprezinte nu să joace.

Dacă piesa are, din punct de vedere dramatic, oarecari carențe, reflecțiile filosofice și de analiză politică dându-i un caracter mai degrabă epic, rostirea la rampă devine la un moment dat supărătoare, chiar dacă regizoarea ar fi vrut prin aceasta o reconstituire a stilului teatral de secol XVIII francez. Cele în curând trei secole dintre noi și epoca în care își plasează autorul personajele fac o asemenea eventuală intenție inutilă, fiindcă publicul larg nu are posibilitatea să o aprecieze. Și mai cu seamă când redarea spiritului vremii este suficient sugerată de decorurile Liei Manțoc. Ținuta statuară a curtenilor, înălțată prin tocuri, peruci și pălării, devine unul dintre primele semne de minciună a respectivei societăți alese. Clopurile țuguiate ale savanților, armonizate cu pelerinele lor largi, îi transformă într-un fel de vrăjitori; neputincioși, după cum se va vedea din discuțiile lor sterile, ca și din vrafal de hârtii capabile să nască doar invenții fără sens, precum cea menită să îl impresioneze pe țar. Aș crede chiar că înseși petele din soare – socotite atât de importante încât să dea subtitlul piesei – și-au pierdut în spectacol înțelesul metaforic de maculare a celor mai înalte valori existențiale, fiind de fapt o altă descoperire

eronată. Dansurile aristocraților francezi amintesc, prin suita de gesturi secționare, de mișcarea mecanică a unor păpuși. Ele pun în evidență superficialitatea unei Curti unde galanteria și strictele ritualuri zilnice nu sunt decât un scut împotriva plictisului.

Rolul titular i-a fost încredințat lui Cornel Scripcaru, care își pune tot talentul în slujba acestuia, însă – poate și din cauza lipsei cvasitotale de relație dintre personaje – nu reușește să convingă. Pierre de la Manque (V. Rebențiu) e un filosof cinic. Realist, distant, flegmatic. Găsirea lui e scopul însuși al vizitei lui Petru în Franța. Când țarul îl invită în Rusia să îi schimbe împreună pe oameni, iar Pierre de la Manque refuză, Petru pune să-l sugrume cu prea multă repeziune ca să lase spectatorului impresia că regretă. Vreun gest exterior de părere de rău e tardiv și destul de ineficient. Rolul lui Nikita Zotov – bătrânul institutor cam analfabet al țarului, îmbrăcat într-un costum cu sugestii clovnești inutile (deoarece caracterul de bufon romantic reiese direct din replici) – îi revine Marianeii Mihuț. O actriță excelentă, dar nu pentru partitura în cauză. Din travestiul Marianeii Mihuț transpare mai multă feminitate și căldură decât ar fi necesar pentru a arăta grija lui Nikita față de țar, și mai multă vioiciune în mișcări decât i s-ar cuveni unui bătrân.

Spectacolul va rezista categoric, datorită numelor de prestigiu și implicațiilor politice. Cu toate că plasată atât de departe în timp de noi prin subiect, **Petru** va fi îndelung savurată de public grație aluziilor la actualitate sau la trecutul apropiat. "Davai ceas" și "Votki" vor avea încă multă vreme valoare mai mare decât recompunerea spiritului unor epoci apuse. Cu **Petru**, românul își verifică încă o dată concluzia că rușii sunt corpolenți, grosolani, incultți (cu câteva excepții care, oricum – după cum arată și Zografi –, nu schimbă nimic), dar amenințatori prin apropiere, iar francezii – stilați, superficiali și neputincioși.

Daria Dimiu
studentă anul III Teatologie